

UUSLAVASTUS

«Rosalinde»

Helilooja Johann Strauss. Koreograaf Roland Hynd. Muusikaline juht ja dirigent Jüri Alperden. Kunstnik Peter Docherty.

Eesti Rahvusballeti esietendus 2. detsembril Estonia teatris

Kohvi ja konjaki kõrvale

HEILI EINASTO, tantsukriitik

kultuur@postimees.ee

Teater võib täita mitut funktsiooni: see võib olla pühamu, koht elu ja inimeste üle mõtisklemiseks, paik seltskondlikuks suhtlemiseks või õdusa õhtusöögi täienduseks. Ballettki võib täita mitut ülesannet (nagu ta seda on oma ajaloos teinud): olla tegevvoimu sümbol, pakkuda teravaid ja/või erootilisi elamusi, võimaldada esteetilist meeliskelu või vahendada argielus märkamatuks jäävaid tunde- ja meeleseisundeid.

Ronald Hyndi ballett «Rosalinde» tugineb operetile «Nahkhiir» ning juba teema valik näitab, et rõhuasetus on meele lahutamisel, muidugi kultuuriselt. Tegevus on toodud 1920. aastatesse ja lähtub autori sõnul paljuski tummfilmi esteetikast. Hea tahtmise juures leiab viiteid Mary Pickfordile, Rudolph Valentinole ja Charlie Chaplinile, kuid esietenduse põhjal jäi mulje, et viimistlustöö selle stiili tabamisel on veel poolel teel: tummfilm nõuab ülimalt täpset žesti ja miimikat ning head muusika- ja rütmitunget, ning seda kõike nappis veidi.

Straussi opereti puhul tuleneb huumor tugevasti sõnalisest tekstist, balletis on seda tüüpi verbaalne tulevärk võimatu, kuigi oli näha, et koreograaf on üritanud seda liikumiskeelde panna, leidnud mitmeid nutikaid võtteid jalalabatöös, põlvede džassilikus liikumises, mis klassikalisse liikumises jadasse äkki sisse murrab jne. Oli leidlikke detaile, virtuooslikke hüppeid ja ahvatleyerootilisi poose, kuid tegelaste koreograafilise iseloomustuse on kontuurina antud üksnes balleti lõpus, mil kõik osalejad efektsete numbritega publiku ette tuuakse.

Kogu balleti vältel olid põnevamad ja efektsemad liikumismomendid nagu asjad iseeneses, trikid trikkide, vaimukused vaimukuste pärast, tegelasi kuigivõrd iseloomustamata, mistõttu olid nauditavamad balleti divertismentlikumad, puhtantsulised osad.

Küllap mõjutas ka koreograafilise teksti «üldisus» rollikäsitluse nõrkust, esietendusel oli tegu pigem visandite kui täisvereliste tegelastega. Kõige enam jäid karakteritena meelde Anatoli Arhangelski Gabriel von Eisenstein, kellest õhkus elegantset hoolimatust, ja Eve Andre särtsakas Adele.

Alena Škatula nimiosalisena demonstreeris (nagu alati) oma kauneid, pikki joo-

valik nätab, et rõhuasetus on meele lahutamisel, muidugi kultuurselt. Tegevus on toodud 1920. aastatesse ja lähtub autori sõnul paljuski tummfilmi esteetikast. Hea tahtmise juures leiab viiteid Mary Pickfordile, Rudolph Valentinole ja Charlie Chaplinile, kuid esietenduse põhjal jäi mulje, et viimistlustöö selle stiili tabamisel on veel poolel teel: tummfilm nõuab ülimalt täpset žesti ja miimikat ning head muusika- ja rütmitunnet, ning seda kõike nappis veidi.

Straussi opereti puhul tuleneb huumor tugevasti sõnalisest tekstist, balletis on seda tüüpi verbaalne tulevärk võimatu, kui- gi oli näha, et koreograaf on üritanud seda liikumiskeelde panna, leidnud mitmeid nutikaid võtteid jalalabatöös, põlvede džässilikus liikumises, mis klassikalisse liikumis- jadasse äkki sisse murrab jne. Oli leidlikke detaile, virtuooslikke hüppeid ja ahvatley- erootilisi poose, kuid tegelaste koreograafi- line iseloomustus on kontuurina antud üksnes balleti lõpus, mil kõik osalejad efekt- sete numbritega publiku ette tuuakse.

Kogu balleti vältel olid põnevamad ja efektsemad liikumismomendid nagu asjad iseeneses, trikid trikkide, vaimukused vai- mukuste pärast, tegelasi kuigivõrd iseloo- mustamata, mistõttu olid nauditavamad balleti divertismentlikumad, puhtantsuli- sed osad.

Küllap mõjutas ka koreograafilise teksti «üldisus» rollikäsitluse nõrkust, esietendu- sel oli tegu pigem visandite kui täisverelis- te tegelastega. Kõige enam jäid karakterite- na meelde Anatoli Arhangeliski Gabriel von Eisenstein, kellest õhkus elegantset hooli- matust, ja Eve Andre särtsakas Adele.

Alena Škatula nimiosalisena demonst- reeris (nagu alati) oma kauneid, pikki joo- ni; (vuntsikestega) chaplinliku vangivalvu- ri rolliga lustitas publikut Bruno Micchia- di. Sergei Upkini dr Falkes oli paras annus küünilisust ning Vitali Nikolajevi kehasta- tud Rosalinde endises armukeses Alfredos lihtsakoelisust ja muhedust – kuid vajaka jäi viimistlusest.

Olles näinud, milleks tantsijad tegeli- kult on suutelised, võib oletada, et lavastus on välja tulnud liiga ruttu ja põhiline aur on läinud tantsutehnika omandamisele.

Aga ballette ei lavastata ju alati rahul- olematutele kriitikutele ja ülaltoodud mär- kused ei lähe suurt korda selle teose siht- rühmale. Need, kellele ballett on täiendav suupiste kohvi ja konjaki juurde, lustivat- täiega. Täiusliku naudingu saamiseks tuleks vaatesaal muidugi pisut ringi kujundada ja puhvet koridorinurkadest ära tuua, nii et hõrgutisi saaks maitsta juba etenduse ajal. Kultuurselt.

Rosalinde (Alena Škatula) ja Alfredo (Vitali Ni- kolajev) aktsioonis. Foto: Harri Rospu